

Miscellanea

Gozdar in fitocenolog Mitja Zupančič – petinosemdesetletnik in častni član Botaničnega društva Slovenije

Včasih je bila dočakana 80. letnica že precej skrajno postavljena meja človekovega zemeljskega življenja in delovanja. Akademik dr. Mitja Zupančič, naš spoštovani botanični sopotnik, jo je dosegel pred šestimi leti. Pred nekaj meseci, 25. decembra 2016, je bil že na polovici poti do naslednje okrogle obletnice. Kljub raznovrstnim težavam še vedno ostaja dejaven in pišoč, kar potrjuje tudi njegova bibliografija. Več o njegovem mnogovrstnem fitocenološkem raziskovalnem delu smo v naši reviji napisali pred šestimi leti, zato bom kratko opisal le njegovo dejavnost zadnjih let in dodal izbor zadnjih znanstvenih in strokovnih objav.

Več člankov je namenil združbam rušja (*Pinus mugo*) in njihovi uvrstitvi v višje sintaksonomske enote (ZUPANČIČ 2013a, 2015). Vzhodnoalpsko ruševje imenuje po slečniku (*Rhodothamnus chamaecistus*) in ga uvršča v asociacijo *Rhodothamno-Pinetum mugo* in v novo podzvezo *Rhodothamno-Pinenion mugo*, dinarsko ruševje (*Hyperico grisebachii-Pinetum mugo*) pa v podzvezo *Hyperico grisebachii-Pinenion mugo*. Tej sicer drugi raziskovalci dajejo rang samostojne zveze. Po njegovih spoznanjih lahko (jugo)vzhodnoalpska in dinarska ruševja uvrščamo v isto zvezo *Erico-Pinion mugo*, saj v njihovi vrstni sestavi ni tolikšnih razlik, da bi upravičevalo uvrstitev v dve zvezi.

Nekaj člankov je posvetil hrastovim gozdovom in združbam plemenitih listavcev. S kolegom Vinkom Žagarjem sta v jugovzhodni Sloveniji opisala novo združbo lipovca in dobrovite (*Viburno opuli-Tilietum cordate*) in novo geografsko varianto toploljubne gradnove združbe z barvilno mačino (*Serratulo tinctoriae-Quercetum petraeae* var. geogr. *Epimedium alpinum*) – ZUPANČIČ & ŽAGAR (2012, 2013a). V tretjem članku sta kritično primerjala sintaksonomski rang drugotnih kisloljubnih hrastovih združb (*Calluno-Quercetum*, *Leucobryo-Quercetum*) na potencialno bukovih rastiščih in ugotovila obstoj samo ene asociacije *Calluno-Quercetum* (ZUPANČIČ & ŽAGAR 2013b). Mitja Zupančič je tudi soavtor strokovne knjižice o toploljubnih listnatih gozdovih v Slovenije, ki je namenjena predvsem gozdarjem (DAKSKOBLER et al. 2014).

Skupaj s soavtorji je sodeloval pri strokovnih člankih, ki obravnavajo predvsem genetske lastnosti naših drevesnih vrst in so bili objavljeni v Gozdarskem vestniku, sam pa je napisal tudi svoj pogled na sinsistematiko altimontanskih bukovih gozdov iz zveze *Aremonio-Fagion* (ZUPANČIČ 2012).

Skupaj z gozdarskim kolegom Jožetom Skumavcem se je temeljito posvetil rastlinstvu in rastju znamenite in zavarovane Pokljuške soteske pri Bledu. Seznam popisanih taksonov ter pregled in opis gozdnih združb je objavil najprej v reviji *Folia biologica et geologica*, nato pa tudi v samostojni publikaciji (ZUPANČIČ & SKUMAVEC 2015, 2016). V poljudnem članku je pisal o gozdni vegetaciji Polhograjskega hribovja (ZUPANČIČ 2013b). V znanstvenem članku je opisal novo jelovo združbo *Lamio orvalae-Abietetum*, katere sestoje je našel na dveh osamelcih Ljubljanskega barja (ZUPANČIČ 2016).

Za Novi Slovenski bibliografski leksikon je pisal gesla o gozdarjih in fitocenologih (B. Anko, M. Accetto, E. Aichinger). Z nekrologi se je spomnil umrlih kolegov in prijateljev (B. Jovanović, M. Zalokar, D. Robič), pisal je uvodnike h knjigam in zbornikom ter recenzije. Do leta 2016 je bil glavni in odgovorni urednik znanstvene revije *Folia biologica et geologica*, še naprej pa ostaja član njenega uredniškega odbora (KREFT 2016).

Mitja Zupančič je že od začetkov dejaven v druženjih slovenskih botanikov, ki jih je v 80. letih 20. stoletja obudil in spodbudil prof. dr. Tone Wraber. Pogosto je sodeloval tudi s predavanji. Pisal je prispevke za revijo *Hladnikia* in recenziral članke drugih piscev, kar je bilo še posebej pomembno v začetnih letih izhajanja naše revije. Zdaj je med najstarejšimi in najbolj uglednimi člani Botaničnega društva Slovenije. To društvo ga je za njegov dragoceni prispevek k poznavanju gozdnega rastišča Slovenije in Jugovzhodne Evrope in za tehten doprinos k ugledu botanične vede v Sloveniji na občnem zboru 6. marca 2017 izvolilo za častnega člana. V imenu uredništva revije *Hladnikia* mu želim, da bi trdnega zdravja in dobrega počutja dočakal tudi naslednji starostni mejnik.

IZBOR SLAVLJENČEVIH OBJAV ZADNJIH LET

- DAKSKOBLER, I., L. KUTNAR, M. ZUPANČIČ, 2014: Toploljubni listnati gozdovi v Sloveniji. Toploljubni gozdovi kraškega gabra, puhastega hrasta, gradna, črnega gabra in malega jesena v submediteranskem fitogeografskem območju in ponekod v notranjosti države. *Silva Slovenica* in Zveza gozdarskih društev Slovenije, Ljubljana, 173 pp.
- ZUPANČIČ, M., 2012: Syntaxonomic problems of altimontane beech forests of the alliance *Aremonio-Fagion* in Slovenia. *Folia biologica et geologica* (Ljubljana) 53 (1): 83–127.
- ZUPANČIČ, M., 2013a: New considerations on southeast-Alpine and Dinaric-central Balkan dwarf pine. *Hrvatska misao* (Sarajevo), 17 (1) / 13 (61) nova serija sv. 46: 156–172.
- ZUPANČIČ, M., 2013b: Poljudno o gozdni vegetaciji treh Polhograjskih gora. Domači kraji (Polhov Gradec) 1 (1): 13–26.
- ZUPANČIČ, M., 2015: Problems of classification of dwarf pine scrub into higher syntaxa. *Folia biologica et geologica* (Ljubljana) 56 (3): 149–154.
- ZUPANČIČ, M. & V. ŽAGAR, 2011: Problems of the association *Castaneo-Fagetum sylvaticae* Marinček & Zupančič (1979) 1995. *Folia biologica et geologica* (Ljubljana) 52 (1–2): 141–172 + tabela.
- ZUPANČIČ, M., V. ŽAGAR, 2012: A second geographic variant of the association of sessile oak and saw-wort (*Serratulo tinctoriae-Quercetum petraeae* var. geogr. *Epimedium alpinum*). *Folia biologica et geologica* (Ljubljana) 53 (1–2): 195–202.
- ZUPANČIČ, M., V. ŽAGAR, 2013a: New association of small-leaved lime in eastern Slovenia (*Viburno opuli-Tilietum cordatae* ass. nova). *Folia biologica et geologica* (Ljubljana) 54 (2): 262–289.
- ZUPANČIČ, M., V. ŽAGAR, 2013b: Secondary *Quercus petraea* phytocenosis of the sub-Pannonian region of Slovenia: (Syntaxonomic problem of secondary associations of *Calluno-Quercetum* and *Leucobryo-Quercetum*). *Folia biologica et geologica* (Ljubljana) 54 (2): 247–260.
- ZUPANČIČ, M., J. SKUMAVEC, 2015: Flora and vegetation in Pokljuka Gorge (Julian Alps, NW Slovenia). *Folia biologica et geologica* (Ljubljana) 56 (1): 125–150.
- ZUPANČIČ, M., 2016: A new silver fir association on the Ljubljansko barje (*Lamio orvalae-Abietetum* ass. nova). *Folia biologica et geologica* (Ljubljana) 57 (2): 7–17.

ZUPANČIČ, M., J. SKUMAVEC, 2016: Flora in vegetacija Pokljuške soteske (Julijske Alpe, SZ Slovenija). Naravoslovni vodniki 1. Zgornje Laze, Ljubljana, samozaložba, 53 pp.

DRUGI VIRI

KREFT, I., 2016: Ob 85-letnici akademika Mitje Zupančiča, dolgoletnega urednika (1996–2016) Razprav IV. razreda SAZU, oziroma Folia biologica et geologica (Ljubljana) 57 (2): 5–6.

IGOR DAKSKOBLER

Bartha & Király (ur.), 2015: Atlas florae Hungariae

V začetku lanskega leta je izšla tudi za naše kraje pomembna publikacija, ki pa je morda zaradi šibkih stikov z Madžarsko ostala v večjem delu Slovenije prezrta: Atlas madžarske flore. Uradni naslov atlasa je: Bartha Dénes; Király Gergely (szerk.), 2015: Atlas florae Hungariae = Magyarország edényes növényfajainak elterjedési atlasza. Nyugat-magyarországi Egyetem Kiadó, Sopron. 330 pp., cena 5000 forintov pa je tudi za naše žepce prav prijetnih 17 evrov.

Poleg omenjenih dveh urednikov je med avtorji naštetih še 10 botanikov, vsebina pa je na prvi pogled zelo podobna našemu »Gradivu za Atlas flore Slovenije«, torej je glavni poudarek na zemljevidih razširjenosti, le nekaj malega pa je o Atlasu dodatno povedanega v dvojezičnem uvodu, kjer je med drugim predstavljen nam dobro znani srednjeevropski koncept kartiranja flore, geografska razdelitev pristojnosti avtorjev, navedena je skupina ekspertov, ki je nadzorovala podatke za posamezne taksonomsko kritične skupine vrst, način prikaza stratificiranih podatkov (3 starostne kategorije, tujerodnost, nezanesljivost podatka, lokalno izumrtje ali reintrodukcija), v nekaj besedah pa je predstavljen tudi taksonomski koncept, ki je bil pri tako velikem projektu seveda pragmatičen in so tako številne taksonomsko kritične skupine obravnavane le na nivoju agregatov. Strani z navedenimi metodološkimi referencami sledi pregled kvadrantov z imeni obdelovalcev (teh je seveda bistveno več kot glavnih avtorjev Atlasa) ter nekaj strani upoštevanje floristične literature. Pri tem je zelo pomembno poudariti, da je glavnina podatkov recentnih, zbranih v zadnjih 15 letih, starejša literatura pa je bila upoštevana le v nekaterih primerih, kjer je šlo za prikaz spreminjanja razširjenosti nekaterih vrst v upadanju.

Grafični del Atlasa obsega nekaj čez 2200 zemljevidov, na katerih je s simboli prikazana prisotnost taksona v kvadrantu, v ozadju pa je le mreža glavnih rek. Zemljevidi so urejeni na morda nekoliko neroden način, združeni v 4 skupine (praprotnice, golosemenke, dvokaličnice in enokaličnice), vsaka od skupin pa z družinami v abecednem vrstnem redu ter znotraj družin prav tako abecedno urejenimi rodovi in vrstami. Tu je seveda težava, ker je zadnja leta taksonomski koncept obravnave nekaterih družin in rodov spet zelo raznolik in uporabnik ne more vedeti, pod katerim imenom družine ali rodu nek zemljevid iskati. Na koncu je le še kazalo rodov in družin.